

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TOPRAK ETİĞİ UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ
YILLIK FAALİYET RAPORU
(01.01.2017 – 31.12.2017)

Bölüm 1. Tanıtım

Merkezin açık ve (varsa) kısa adı:	Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi
Merkez müdürünün adı ve soyadı:	Prof. Dr. Ufuk ÖZDAĞ
Merkezin kuruluş yılı ve Resmi Gazete no:	5 Kasım 2014 - Resmi Gazete Sayı: 29166
Merkezin faaliyet tanımı (en fazla 400 karakter):	<p>Rektörlüğümüz bünyesinde kurulan Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, ekolojik, ekonomik ve toplumsal sürdürülebilirliğin kesişme noktasında, sanatları ve bilimleri aynı çatı altına alarak, doğayı koruma kültürünün yaygınlaştırılmasına katkı sağlamaktadır. Merkezimizin adına esin kaynağı olan "Toprak Etiği," çevre etiklerinin içinde en geçerli olanıdır zira temellerini bilimden (ekoloji biliminden) almaktadır. Toprak etiği, toprağın, doğal alanların, kentsel alanların, denizel alanların, ekosistemlerin sağlığı için gerçekleştirilen bilimsel ve uygulamalı faaliyetler bütünüdür. Toprak etiği, doğayı sadece bilimsel olarak çalışmanın insanın doğaya tavrında değişiklik yaratmadığı gerçeğinden yola çıkarak bilimin değerler eğitimiyle ve etikle birleşmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu anlayış doğanın, insan da dahil, tüm unsurlarıyla karalarıyla, sularıyla, flora ve faunasıyla- bir bütün olarak topluluk anlayışımızın içinde yer almasını öngörür. Bu anlayışa göre, yaşamın tüm unsurlarının iç içe geçtiği bu sistemde moral topluluğun sınırlarının içinde sadece insanın bulunması ciddi bir yanlışlıktır. Toprak etiği işte bu yanlışlığa işaret ederek etik sistemlerdeki eksikliği kapatmaya çalışır. Toprağa karşı girilen hareketlerin, eğer ekosistemin dengesini bozacak nitelikteyse, kınanmasını ister. Toprak etiği yasama organlarını harekete geçirir ve doğa haklarını da göz önünde bulunduran düzenlemelere gidilmesini sağlar. Toprak etiği eğitim sistemlerinde ekolojinin bütüncü bakışını ve ekolojik okur yazarlığı hedefleyen programların benimsenmesine yol açar. Bütün bu gerekçelerden yola çıkarak, Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, ülkemizin sanayileşen ve gelişen ekonomisini desteklerken, gelişmiş ülkelerde izlendiği biçimiyle üzerinde yaşadığımız toprakları tahrip etmeden yaşayabilmenin yollarını araştırmakta, bilimsel çalışmaları üniversite dışına taşıyıp topluma uzanma konusunda lider rol üstlenmeyi hedeflemektedir. Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin faaliyetleri, toplumun her kesimine "toprak etiği" düşüncesini taşımak, yörelerde toprak sağlığına ve bozulmuş alanların restorasyonuna katkıda bulunacak çalışmaları teşvik etmek, geleceğin toprak etiği liderlerini yetiştirmek ve toprak etiği eğitim projesini uygulamaktır.</p>
Merkezin Üniversitemize, mevcut akademik birimlerden sağlanamayacak türdeki katkı ve hizmetleri ve gerekçeleri (en fazla 800 karakter):	<p>İçinde bulunduğumuz küresel ısınma ve çevre krizi çağında, dünyada olduğu gibi ülkemizde de çevre sorunları sadece mühendislik ve fen bilimlerinin kapsamında olmayıp, toplum bilimleri, insan bilimleri, eğitim bilimleri, güzel sanatlar, iletişim, hukuk, tıp, sağlık bilimleri ve diğer bilimlerden akademisyenler çevreye ilişkin önemli çalışmalar yürütmektedir. Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, insanın doğaya sorumlulukları ekseninde, sanatları ve bilimleri aynı çatı altında toplamayı hedeflemektedir. Bu</p>

bağlamda Merkezimiz üniversitemizde bir ilki gerçekleştirmiş olup, bu alanda öncü rol oynamaktadır.

Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, bölümlerde ve anabilim dallarında yürütülmekte olan lisans ve lisansüstü programlardaki pek çok derse içerik sağlayıcı konumda olmayı amaçlamaktadır. Merkezimiz, toprak etiği çerçevesinde doğa koruma faaliyetlerinde koordine edici, birleştirici ve yönlendirici bir rol üstlenerek Üniversitemizin doğa koruma (conservation) alanında da öncü duruma gelmesini hedeflemektedir. Merkezimiz, yürütülmekte olan programları şu açılardan desteklemeyi hedeflemiştir:

- Doğa korumaya, yaban hayatının korunmasına ve bozulan alanların restorasyonuna yönelik multi-disipliner araştırma projelerinin geliştirilmesinde ve uygulamaya konulmasında çalışmalar yapmak;
- Doğa korumanın çeşitli alanlarında araştırma ve geliştirme çalışmalarının yerleşmesi ve yaygınlaşması için gerekli hazırlıkları yapmak;
- Doğa korumanın çeşitli alanlarında öğrencileri araştırmaya yöneltmek, araştırma yöntemleri konusunda bilgilendirmek;
- Doğal mirasın korunması ve gelecek nesillere sağlıklı yaşam alanları aktarılması konusunda bilinçlendirici bilimsel ve uygulamalı malzeme oluşturmak;
- Doğa eğitiminde, açık arazide doğanın çalışılması konusunda uygulamalı çalışmalar yapmak ve yöre odaklı eğitim konularında malzeme oluşturmak;
- Beytepe Yerleşkesi içinde bir alanda arazi restorasyonu konusunda bir pilot proje yürütmek ve bu alanın öğrencilere/geleceğin doğa korumacı nesillerine örnek teşkil edecek bir "açık hava sınıfı" olarak kullanımını sağlamak.

Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin, Üniversitemiz bünyesindeki birçok programın amaçladığı mesleklere yönelik en önemli hazırlayıcı ve destekleyici katkısı, ülke çapında doğanın korunması ve bozulan alanların onarımı yönünde geliştireceği duyarlılık ve bu konularda sorumluluk alınması için gerekli donanımın sağlanması olacaktır. Bu kapsamda, ulusal kalkınma ve çevre politikaları içerisinde doğanın korunması ve yönetimine yönelik teknikler ve yöntemler gibi konularda, ilgili bölümlerde yürütülen programlara katkı sağlayacaktır. Merkezimiz, yine gelişmiş ülkelerde izlendiği biçimiyle, ülkemizde doğa koruma kültürüyle uyumlu yeni meslek gruplarına ilgi uyandıracaktır: çevre tarihçisi, yabanıl doğa ekoloğu; yaban hayatı biyoloğu, yabanıl alanlar avukatı, toplum doğa korumacısı; doğa koruma biyoloğu, kentsel alan korumacısı, denizel alan ekoloğu; denizel alan korumacısı, arazi restorasyonu ekoloğu, gibi alanlar ve meslek gruplarını özendirilecektir. Böylelikle, aldıkları çok yönlü eğitimle, öğrencilerimiz / mezunlarımız, toprak etiği liderleri olarak, yörelerde harekete geçecekler ve değişik meslek gruplarından insanları bir araya getirerek, işbirliğine dayalı kolektif çalışmalarla çevresel sürdürülebilirlik için çalışacaklardır.

	<p>Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, lisans ve lisansüstü programların uygulama boyutuna, özellikle odaklandığı doğa koruma, yaban hayatının korunması ve bozulan alanların onarımı konularına yönelik sürekli bir gündem oluşturarak katkıda bulunmayı ve bu kapsamda, gerek Üniversitemiz gerek ilgili bilim alanlarında dünyada yürütülen teorik ve uygulamalı çalışma ve araştırmaları yaygın olarak paylaşmayı hedeflemektedir. Merkez bu kapsamlarda, ilgili programlara destek olacak seminer/konferans/çalıştaylar düzenleyecektir. Merkezimiz önümüzdeki yıl ilk kez Toprak Etiği Eğitim Projesi (TEEP) başlatacaktır.</p> <p>Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, sanatların ve bilimlerin birleşmesi üzerinde ciddiyle durmaktadır zira Merkez faaliyetleri, araştırma ve eğitimle birlikte, özellikle topluma ulaşma konusunda etkin olmayı hedeflemektedir. Merkez faaliyetleri ülkemizin zengin biyoçeşitliliğine farkındalık, çevreye karşı sorumluluklar, kırsal ve kentsel alanlarda toprakların, su havzalarının, nehirlerin sağlığı, çevre eğitimi ve ekolojik okur yazarlık, yörelerde madencilik faaliyetleri ve çeşitli nedenlerle bozulmuş arazilerin, kurutulmuş ve tahrip edilmiş sulak alanların onarımı, tükenmeye yüz tutmuş yaban hayatının geri kazanımı, sürdürülebilir avcılık yönetimi ve benzer konularda farkındalık yaratmakta özellikle topluma ulaşmayı hedeflediği için bölümlerimizde yürütülen programlardan ve araştırmalardan farklılaşmaktadır.</p> <p>Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, çalışma alanının kapsadığı konularda uluslararası kurum ve kuruluşlarla da işbirliği yaparak bu kapsamda çağdaş ve yenilikçi araştırmalar yapmayı hedeflemektedir. Merkez, bilgi üreterek, üretilen bilgilerin öğrenciler tarafından kullanılmasını sağlayarak, bilimsel araştırmaların uygulama alanlarını özendirerek özelde Üniversitemize; diğer üniversitelerle, ilgili yurt içi ve yurt dışı kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak, bilgi alışverişinde bulunarak ve ülkemiz öncelikli alanlarında hedef ve ihtiyaç odaklı çalışmaların topluma ulaşmasını sağlayarak genelde topluma katkı yapmayı hedeflemektedir. Merkez, düzenlediği etkinlik ve programlarla toprak etiği düşüncesini ve toprak etiği liderliğini yurt çapında yaygınlaştırma görevini üstlenmektedir.</p>
--	---

Bölüm 2. Faaliyet özeti (Merkezin adı ve adresi açıkça kullanılmış olmak şartı ile rapor dönemine girenler yazılmalıdır; basılı Dokümanlar eklenmelidir)

SCI, SSCI, AHCI ve EI kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale sayısı	---
Diğer dizinler kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale sayısı	---
Kitap ya da kitap bölümü sayısı ve listesi	Merkezimize esin kaynağı olan “Toprak Etiği” düşüncesini araştırıp kaleme aldığım kitabımın ikinci baskısı yapılmıştır: Özdağ, Ufuk. <i>Edebiyat ve Toprak Etiği: Amerikan Doğa Yazınında Leopold’cu Düşünce</i> . Ankara: Ürün Yayınları, 2005; 2017.

Ulusal/ Uluslararası Konferans/ Sempozyumlarda sunulan bildiri sayısı	1 (Ufuk Özdağ ve Cemal Saydam. "The Ecology of the Sky: A Source for 'Unspoiled Wilderness' in the Rio Gavilan Watershed" başlıklı konuşma. Building a Land Ethic: Teaching and Learning Across Boundaries (Uluslararası Konferans, 22-24 Haziran, 2017), University of Wisconsin, Baraboo, Wisconsin, USA) https://www.aldoleopold.org/wp-content/uploads/2017/06/2017-Program-Small.pdf
Ulusal/ Uluslararası ölçekte tamamlanan/devam eden projeler	Merkezimizin iki adet ulusal projesi tamamlanmıştır. (2015 ve 2016 yıllarında tamamlanan SBT-2015-5885 ve SBT-2016-9771 sayılı BAP projeleri)
Düzenlenen ulusal/uluslararası konferans/sempozyum vb bilimsel etkinlik sayısı ve listesi	"Toprağın Sesi Konferansları" dizisi: 2017 yılı içinde, bu kapsamda, 1 konuşmacı konferans vermiştir: Av. Süleyman Çetin "Toprağın Yaşam Hakkı ve Hukuk" başlıklı konferans; Tarih: 31 Ekim 2017 http://www.topraketigi.hacettepe.edu.tr/etkinlikler.shtml Ulusal Konferans: 2015 ve 2016 yıllarında düzenlenmiştir. 2017 yılı için bulunmamaktadır.
Düzenlenen eğitim /kurs /sertifika programı sayısı ve listesi	---
Yukarıda yer almayan ancak faaliyet olarak belirtilmesi gereken iş ve çalışmaların listesi	Merkez Müdürü Prof. Dr. Ufuk Özdağ, 22 Şubat - 19 Temmuz 2017 tarihleri arasında, beş ay süresince, Vassar College, NY, Environmental Studies Program'da, "Visiting Professor" olarak incelemelerde bulunmuştur (görevli izinli) ve Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin gelişimine katkı sağlayacak girişimlerde bulunmuştur. Merkezimizin "Toprağın Sesi Belgeselleri" kapsamında 2018 yılında gerçekleştirilecek "Project Colorado" belgeselinin Türkiye Prömiyeri için ön görüşmeler yapılmıştır. http://www.projectcolorado.com/
Merkezin gelir ve gider durumu	Bulunmamaktadır.
Yıllık Yönetim Kurulu toplantıları sonucu alınan kararlar	Merkezimizin 27 Eylül 2017 tarihli Yönetim Kurulu Toplantısı kararları ekte sunulmuştur. Bu Yönetim Kurulu toplantısının ardından, Merkezimiz Yönetim Kuruluna 3 yeni üye atanmıştır.
Merkezin Web sitesinin güncellik durumu	Merkezimizin web sitesi en son 12 Mart 2018 tarihinde güncellenmiştir. http://www.topraketigi.hacettepe.edu.tr/

Bölüm 3: Durum Değerlendirmesi ve İleriye dönük planlama

1. **Merkezin üniversite tarafından kurum içi ve kurum dışı öne çıkarabileceği en önemli üç faaliyeti**
 - a. Arazi Restorasyonu ve Açık Hava Sınıfı
Üniversitemiz Beytepe Yerleşkesi içinde "arazi restorasyonu" ve "açık hava sınıfı" (pilot proje) için çalışmalar devam etmektedir. (Aşağıda açıklanmıştır)

- b. Toprak Etiği Eğitim Projesi (TEEP)
(Aşağıda açıklanmıştır)
- c. Toprağın Sesi Konferansları
(Bkz. <http://www.topraketigi.hacettepe.edu.tr/etkinlikler.shtml>)

2. Merkezin sona eren yıla ait gerçekleştiremediği faaliyetlerinin nedenleri, karşılaşılan engeller

3. İleriye dönük yapmayı planladıkları:

- a. Yeni proje önerileri: Kısa bir özet sunulabilir.

Arazi Restorasyonu ve Açık Hava Sınıfı

Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, ülkemiz çapında ilk ve orta öğretim kurumlarına örnek olacak bir "açık hava sınıfı" projesi planlamaktadır. Söz konusu "açık hava sınıfı" Beytepe Yerleşkesinde yer alan Beytepe İlkokulu ve Beytepe Ortaokulu'na sürekli bir eğitim arazisi olacak, doğa ile yapıcı bağlantılar kurmanın, doğaya sevgi ve saygı aşılamanın, doğada gözlem yaparak yörenin doğal bitki örtüsünü yerinde gözlemlemenin imkanlarını sunacaktır. Açık hava sınıfı, ülke çapında eğitim kurumlarının ziyaretlerine de açık olacaktır.

Bir pilot proje olarak tasarlanan açık hava sınıfında Ankara'ya özgü bitki türleriyle toprak restorasyonu yapılacak, böylelikle ülkemiz çapında, gelişmiş ülkelerde gözlemlendiği şekliyle, "toprak restorasyonu" düşüncesi yaygınlaştırılacaktır.

Ülkemizde bir ilk olma özelliği taşıyacak bu proje için planlanan açık hava sınıfı, aynı zamanda Merkezimizin uygulama arazisi olacak, bu arazide ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlere yönelik her yıl "Toprak Etiği Eğitim Projesi" başlığı altında çalıştay/sertifika programı düzenlenecektir.

Toprak Etiği Eğitim Projesi (TEEP)

Sürdürülebilir yaşam için öncelikle yaşadığımız yöre ile kuvvetli bağlar kurmamız gerekir. Bu bağların ne şekillerde kurulacağı konusunda yol haritası çizen öncülerden biri ünlü doğa korumacı, ekolog, yazar ve eğitimci Aldo Leopold'dur (1887-1948). Leopold, gezegenin geleceği için belki de en önemli düşüncüyü, "Toprak Etiği" düşüncesini yaratarak insanın yaşadığı topraklara duyması gereken ahlaki sorumluluğu özetlemiştir. Leopold'un çalışmaları, yaşamı ve doğa gözlemlerini içeren lirik yazıları gelecek nesillere sürdürülebilir bir dünya bırakabilmenin anahtarını taşır.

Toprak Etiği düşüncesinin tanımlanması, tartışılması ve hayata geçirilmesi emek isteyen bir süreçtir. Dolayısıyla, bu önemli görevin yerine getirilmesi için ve ülkemizin çeşitli yörelerinde tabandan yayılacak bir hareket için bu düşünceye derinden bağlı uzmanlara/öğretmenlere ihtiyaç bulunmaktadır. Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin düzenleyeceği Toprak Etiği Eğitim Projesi etkinlikleri, geleceğin Toprak Etiği uzmanlarının eğitimi olup, katılımcılara toprak etiği düşüncesini daha geniş kitlelere nasıl yayacaklarına dair en temel donanımı vermeyi amaçlamaktadır. Bu program ülkemizde doğa korumanın değeri ve önemi üzerine de bir tartışma başlatıp benzer programların başka kurumlarca da düzenlenmesini teşvik edecektir.

Merkezimizce her yıl düzenlenecek Toprak Etiği Eğitim Projesi etkinlikleri süresince öğretmenler/katılımcılar, eğitimcilerin açık arazide verecekleri dersleri dinleyerek, açık arazide incelemelerde bulunarak, diğer katılımcılarla diyalog içinde bulunarak toprak etiği düşüncesini keşfetme fırsatı bulacaklardır. Katılımcıların toprak etiği düşüncesini kendi eğitim kurumlarında ve yörelerinde nasıl kullanacakları konusunda eğitilmeleri bu programın en temel amacıdır.

b. Yeni İşbirliği girişimleri

1. Merkezimizin, Beytepe Yerleşkesinde planladığı arazi restorasyonu ve açık hava sınıfının Ankara'ya özgü bitkilerle restorasyonu için Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) ile işbirliği girişimleri devam etmektedir.
2. Merkezimiz Turna Symbiosis Derneği'nin TANAP programına (Trans-Anadolu Doğalgaz Boru Hattı Projesi Sosyal ve Çevresel Yatırım Programı) sunduğu "Anadolu Dağ Turnasını Koruma Projesi"ne "İştirakçi Kuruluş" olma daveti almıştır. Rektörlüğümüz Projenin "İştirakçi Kuruluş"u olmamız yönündeki talebimizi onaylamıştır (Rektörlüğümüzün 7 Kasım 2016 tarih ve 436-3325 sayılı yazısı). "İştirakçi Kuruluş" olabilmemiz için söz konusu projenin onaylanması beklenmektedir.

c. Etkinlik planları ve takvimi

--Toprağın Sesi Konferansları

Merkezimiz 2015 yılında "Toprağın Sesi Konferansları" dizisini başlatmış ve günümüze kadar bu kapsamda dört etkinlik düzenlemiştir. Merkezimizin bu kapsamdaki 2018 yılının etkinlikleri için hazırlıklar devam etmektedir.

--Toprağın Sesi Belgeselleri

Merkezimiz 2016 yılında "Toprağın Sesi Belgeselleri" dizisini başlatmış ve günümüze kadar bu kapsamda bir etkinlik düzenlemiştir. Merkezimizin bu kapsamdaki 2018 yılının etkinlikleri için hazırlıklar devam etmektedir. Yönetmenliğini Murat Eyüboğlu'nun yaptığı ve şu anda Amerika Birleşik Devletleri'nde gösterimleri yapılan "Project Colorado" belgeselinin Üniversitemizde gösterimi için hazırlıklar devam etmektedir.

d. Yayın planları

Merkezimiz 2015 ve 2016 yıllarında gerçekleştirilen "Turna" ve "Geyik" temalı sempozyumların ardından, iki adet kitabı yayıma hazırlamaktadır. Her iki kitabın da yayımının 2018 yılı içinde gerçekleşmesi planlanmaktadır.

--*Anadolu Turnaları: Biyoloji Kültür Koruma* (Editörler, Ufuk Özdağ ve Gonca Gökalp Alpaslan)

--*Geyik: Biyoloji Kültür Koruma* (Editörler, Gonca Gökalp Alpaslan ve Ufuk Özdağ)

e. Yıllık bütçe planı: (Özellikle dış kaynaklı proje desteği öngörüsü varsa belirtilmelidir).

Üniversitemiz Beytepe Yerleşkesi içinde, bir pilot proje olarak, arazi restorasyonu ve açık hava sınıfı için bütçe çalışmaları yapılacaktır.

****Üniversitemiz bünyesinde faaliyet gösteren Uygulama ve Araştırma Merkezleri arasından iş birliği yapabileceğiniz merkezler varsa lütfen isimlerini belirtiniz.**

Biyolojik Çeşitlilik Araştırma ve Uygulama Merkezi (HUBİOM)

Çevre Uygulama ve Araştırma Merkezi